

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr. 8
la Hotărârea Consiliului INJ
nr. 7/3 din 10 martie 2025*

CURRICULUM

pentru instruirea prin activități simulative la disciplina

„CERCETAREA JUDECĂTOREASCĂ A INFRACTIUNILOR CONTRA PATRIMONIULUI”

(candidați la funcția de judecător și de procuror)

AUTORI:

Tatiana VIZDOGA,
conferențiar universitar, doctor în drept,
formatoare INJ

Dumitru OBADĂ,
Președinte al CSP,
formator INJ

AVIZAT

Șef al Direcției instruire și cercetare,
Ecaterina POPA

CHIȘINĂU, 2025

I. PRELIMINARII

Instruirea prin activități simulative în cadrul disciplinei „Cercetarea judecătorească a infracțiunilor contra patrimoniului” contribuie la dezvoltarea abilităților practice ale viitorilor procurori și judecători, esențiale în activitatea instanțelor de judecată și a procuraturii în faza judecării cauzelor în fond.

Cursul urmărește nu doar aplicarea efectivă a legii procesual-penale, dar și, un aspect foarte important, aplicarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, contribuind astfel la formarea unor specialiști cu o viziune europeană extinsă asupra problemelor legalității și a respectării drepturilor fundamentale în activitatea jurisdicțională.

Candidații pentru funcțiile de judecător și procuror sunt familiarizați cu un spectru larg de aspecte cu care se confruntă atât teoreticienii, cât și practicienii din domeniul procedurii penale. Prin simularea procesului de judecată și a diverselor incidente procedurale, participanții dobândesc abilități pentru a analiza în detaliu și a oferi soluții legale, temeinice și motivate în cauze concrete, în cadrul atribuțiilor procurorului și judecătorului în faza de judecată la prima instanță.

Astfel, scopul principal al activităților de formare prin procese simulate este de a dezvolta competențele esențiale necesare pentru implementarea atribuțiilor legale ale judecătorului și procurorului, consolidând în același timp cunoștințele teoretice și dezvoltând abilități pentru o activitate eficientă în cauze referitoare la infracțiunile contra patrimoniului interzise în partea specială a Codului penal.

Din acest punct de vedere, activitățile simulative sunt orientate către: dobândirea cunoștințelor și identificarea tehnicilor și instrumentelor specifice domeniului cercetării judecătorești a infracțiunilor contra patrimoniului, selectarea și aplicarea corectă din punct de vedere legal a mecanismului adecvat pentru soluționarea problemelor practice, simularea situațiilor de aplicare a normelor deontologice profesionale ale judecătorului și procurorului, adoptarea soluțiilor motivate în baza legislației procesual-penale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, maximizarea potențialului intelectual al participanților și prezentarea practicii judiciare relevante.

O atenție deosebită este acordată întocmirii actelor procedurale penale, ca cerință fundamentală a Codului de procedură penală și garanție a respectării drepturilor omului în cadrul procesului penal.

Curriculumul și scenariile utilizate pentru activitățile simulative sunt elaborate pe baza legislației penale și procesual-penale în vigoare în Republica Moldova, a doctrinei juridice de specialitate și a practicii judiciare, ceea ce va permite viitorilor judecători și procurori să își completeze și să își aprofundeze cunoștințele teoretice cu abilități practice.

II. COMPETENȚE

În rezultatul activităților simulative la cursul de instruire ***Cercetarea judecătorească a infracțiunilor contra patrimoniului***, audienții candidați la funcția de judecător și de procuror vor obține următoarele competențe, deprinderi și abilități practice:

1. de organizare și desfășurare a unei ședințe de judecată;
2. de comportament în proces, în special în situații de criză sau conflictuale;

3. de cunoaștere și înțelegere a rolului pe care îl au în proces apărătorul, inculpatul, partea vătămată, partea civilă, partea civilmente responsabilă, reprezentanții lor, grefierii, interpreții etc., precum și dezvoltarea abilităților practice de interacțiune cu aceștia;
4. de comunicare cu părțile, publicul și cu mass-media;
5. de aplicare practică a normelor care reglementează drepturile fundamentale și libertățile omului prevăzute de Constituție, Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, alte acte internaționale;
6. de întocmire a actelor procedurale penale;
7. de identificare promptă a normelor procesuale aplicabile pentru întocmirea diferitor categorii de acte procedurale;
8. de proiectare și motivare a actelor procedurale penale prin prisma normelor de drept național și internațional cu folosirea unui limbaj juridic adecvat;
9. de stabilire a legăturii dintre normele dreptului material și procesual la întocmirea actelor;
10. de asigurare a respectării ordinii în ședința de judecată și înlăturare a tot ce nu are legătură cu procesul de judecată;
11. de gestionare eficientă a timpului judiciar;
12. de identificare și minimizare a stereotipurilor și prejudecăților.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

Însușind activitățile simulative la cursul de instruire *Cercetarea judecătorească a infracțiunilor contra patrimoniului*, audienții candidați la funcțiile de judecător și de procuror vor fi capabili să:

1. cunoască consecutivitatea acțiunilor procesuale la fiecare dintre etapele judecării în fond a cauzelor penale;
2. determine conținutul și procedura diferitor procedee de administrare a probelor în cadrul cercetării judecătorești;
3. interpreteze legislația procesual-penală în vederea aplicării diferitor măsuri de constrângere procesual-penală în conformitate cu prevederile CoEDO și jurisprudenței CtEDO;
4. să determine condițiile, temeiurile și să prevadă procedura de modificare a acuzării la judecarea în fond a cauzelor penale;
5. cunoască problemele de procedură care pot apărea în practică în astfel de situații și modul în care acestea pot fi depășite;
6. întocmească diferite categorii de acte procedurale penale specifice judecării în prima instanță a cauzelor, conform cerințelor normelor de drept procesual penal și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
7. determine corect procedura de adoptare a diferitor categorii de hotărâri și pronunțarea lor;
8. motiveze demersurile procurorului, încheierile și sentințele judecătorești;
9. identifice carențele actelor procedurale penale;
10. aplice practica relevantă în domeniul drepturilor fundamentale și libertăților omului prevăzute de Constituție, CoEDO alte acte internaționale;
11. gestioneze eficient timpul judiciar;
12. comunice cu participanții la proces și cu mass-media;

13. conducă ședința de judecată.

IV. ADMINISTRAREA ACTIVITĂȚILOR DE SIMULARE

Tematica activităților de simulare	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
<i>Cercetarea judecătorească a infracțiunilor contra patrimoniului</i>	Tatiana VIZDOAGĂ, Dumitru OBADĂ	II	16	4	12	Evaluare continuă a activității

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. crt.	<i>Tema instruirii prin activități simulative</i>	<i>Numărul de ore pentru activitățile simulative</i>
	Cercetarea judecătorească a infracțiunilor contra patrimoniului	
1.	Implicații teoretice privind cercetarea judecătorească a infracțiunilor contra patrimoniului	4
2.	Simularea ședinței preliminare și a părții pregătitoare a ședinței de judecată în cauzele privind infracțiunile contra patrimoniului	2
3.	Simularea cercetării judecătorești în cauzele privind infracțiunile contra patrimoniului	4
4.	Simularea dezbaterilor judiciare și a ultimului cuvânt al inculpatului în cauzele privind infracțiunile contra patrimoniului	3
5.	Simularea deliberării și adoptării sentinței în cauzele privind infracțiunile contra patrimoniului	2
6.	Evaluare și feedback	1
Total ore		16

VI. METODICA ACTIVITĂȚILOR DE SIMULARE/RESURSE LOGISTICE

METODICA ACTIVITĂȚILOR DE SIMULARE	RESURSE LOGISTICE
<i>Reguli referitoare la scenariile folosite în cadrul activităților de simulare</i> Scenariile conform cărora se vor desfășura activitățile de simulare sunt elaborate de formator pe baza unor cauze	➤ una sau mai multe săli special amenajate pentru simularea proceselor de judecată; ➤ echipament de înregistrare

penale reale, însă nu se vor copia sau repeta. Scenariile sunt modelate astfel încât, pe lângă faptul că, vor implica situații des întâlnite în practică, vor scoate în prim plan subiecte complicate sau dificil de soluționat, ceea ce va implica (pentru audienți) un efort suplimentar de studiere a practicii judiciare, recomandărilor C.S.J., teoriei de specialitate etc. Scenariile vor fi întocmite astfel încât să includă posibilitatea participanților de a discuta și contesta argumentat și întemeiat cererile, demersurile, probele prezentate. Așa, încât în dependență de argumentele aduse audientul cu rol de judecător să decidă adoptarea soluției procesuale potrivite. <i>Activitatea scrisă în cadrul simulărilor</i> Grupul de audienți se va împărți în grupe a câte patru audienți în fiecare grup. Rolurile vor fi distribuite astfel: un judecător, un grefier, după caz, un procuror, un apărător, după caz, reprezentant. Repartizarea audienților pe grupuri și repartizarea audienților din grupuri pe roluri se face de formator la începutul orei practice. Tot atunci fiecărui grup i se repartizează scenariul cauzei care urmează să fie simulată în dependență de tema simulării. Activitatea scrisă în cadrul grupurilor are loc concomitent, în toate grupurile. Pentru aceasta formatorul pregătește un număr de scenarii la tema respectivă egal cu numărul de grupuri de audienți, astfel încât în activitatea scrisă să fie antrenați toți audienții candidați la funcția de judecător și de procuror. Pentru studierea scenariului și pregătirea unui act scris se acordă un interval de timp nu mai mare de 25-30 minute. În cazul unui scenariu complicat, nu se ține cont de acest interval de timp. Aspecte metodice de lucru în grup: Audienții cu roluri de procuror/petiționar în auditoriu studiază materialele scenariului și tot atunci pregătesc cererea, demersul sau un alt act procedural potrivit. Actele procedurale întocmite se printează și se transmit audientului cu rol de apărător, după caz, procuror din cadrul grupului și formatorului. Audientul cu rol de apărător, după caz, procuror din cadrul grupului pregătește poziția sa scrisă referitoare la temeinicia solicitării, se printează și se transmite tot atunci audientului cu rol de procuror, după caz, apărător și formatorului. În tot timpul activităților scrise în grupuri, formatorul se află în auditoriu, supraveghează activitatea audienților, răspunde la întrebări, dă sfaturi și recomandări. Dacă toate actele pregătite de audienți nu conțin erori grave	video și audio a ședinței de judecată; ➤ o sală dotată cu unul sau mai multe calculatoare și printere; ➤ acces la internet, materiale de birotică; ➤ robe pentru judecător, grefier, avocați; ➤ după caz: tablă flip-chart, proiector, soft ZOOM.
---	---

de drept sau de interpretare care solicită refacerea sau redactarea lor, ele se transmit audientului cu rol de judecător. <i>Activitatea verbală în cadrul simulărilor</i> Activitățile simulative verbale au loc prin simularea unei ședințe de judecată, desfășurată conform regulilor de procedură fixate în Codul de procedură penală. În ședința de judecată sunt antrenați audienții potrivit rolurilor dinainte stabilite. Ședința de judecată se înregistrează audio și video. După încheierea ședinței de judecată, audientul desemnat cu rol de judecător pregătește încheierea, după caz sentința judecătorească. Simulările ședințelor de judecată se fac pe rând: grup după grup. La finalul fiecărei activități de simulare cât și la finalul întregului modul de simulare, formatorul dă recomandări practice, comentează activitatea audienților. La fel, formatorul dă exemple de bune practici și rele practici.	
---	--

VII. EVALUAREA

Evaluarea continuă a audientului se va face cu două note pe scara de la 1 la 10 pentru fiecare activitate de simulare în care este antrenat. O notă va fi acordată pentru calitatea actelor procedurale întocmite (individual sau în grup). A doua notă va fi acordată pentru calitatea prestației verbale.

La evaluarea activității scrise, se recomandă luarea în calcul a următoarelor criterii:

- Cunoașterea, aplicarea și interpretarea normelor de drept material și procedural.
- Capacitatea de a rezuma și reda faptele.
- Capacitatea de a întocmi actele procedurale structurat și clar, în conformitate cu dreptul procedural național.
- Caracterul complex și plenitudinea documentelor.
- Corectitudinea soluției reținute în încheierea judecătorească și a concluziilor făcute.
- Aplicarea dreptului internațional și a normelor drepturilor omului.
- Veridicitatea și logica motivării.
- Limbajul și stilul de redare.

La evaluarea activităților verbale se recomandă luarea în calcul a următoarelor criterii:

- Cunoașterea, aplicarea și interpretarea normelor de drept material și procedural.
- Motivarea și caracterul adecvat al argumentelor.
- Modul de executare a obligațiilor și de exercitare a drepturilor care rezultă din calitatea procesuală atribuită în cadrul simulării;
- Corectitudinea aprecierii faptelor și a probelor;
- Corectitudinea reacției la situații neașteptate;
- Comportamentul în situații de conflict sau situații emoționale dificile;
- Corectitudinea, logica și ordinea adresării întrebărilor în cadrul audierilor;
- Calitatea strategiilor și tacticilor procesuale aplicate;
- Creativitatea;

- j) Aplicarea dreptului internațional și a normelor drepturilor omului;
- k) Veridicitatea, structurarea și logica expunerii verbale;
- l) Gestionarea timpului judiciar (pentru audientul care joacă rolul de judecător).

VIII. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

LEGISLAȚIA INTERNAȚIONALĂ:

1. Declarația universală a drepturilor omului (10.12.1948).
2. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (4.11.1950).
3. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (1966).
4. Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale (1966).
5. Convenția împotriva torturilor și a altor forme de comportament și pedepse antiumane, crude sau care înjosesc demnitatea omului (1984).
6. Principiile generale privitoare la independența organelor judecătorești (1985).
7. Cumulul de principii pentru apărarea tuturor persoanelor reținute sau arestate în orice formă ar fi fost aceasta efectuată (1988).

LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ:

1. Constituția Republicii Moldova, 29 iulie 1994.
2. Codul penal al RM, 18 aprilie 2002.
3. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, 14 martie 2003.
4. Legea Republicii Moldova cu privire la Curtea Constituțională, nr. 317 din 13.12.1994.
5. Codul jurisdicției constituționale, nr.502 din 16.06.1995.
6. Legea Republicii Moldova privind organizarea judecătorească, nr. 514 din 06.07.1995.
7. Legea Republicii Moldova cu privire la statutul judecătorului, nr.544 din 20.07.1995.
8. Legea Republicii Moldova cu privire la Curtea Supremă de Justiție, nr.78 din 26.03.1996.
9. Legea Republicii Moldova cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, nr.947 din 19.07.1996.
10. Legea Republicii Moldova cu privire la avocatură, nr.1260-XV din 19.07.2002.
11. Legea privind statutul și organizarea activității grefierilor din instanțele judecătorești, nr.59 din 15.03.2007.
12. Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, nr.198 din 26.07.2007.
13. Legea cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, nr.264 din 11.12. 2008.
14. Legea cu privire la mediere, nr.137 din 03.07.2015.
15. Legea cu privire la Procuratură, nr.3 din 25.02.2016.
16. Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, nr.68 din 14.04.2016.
17. Legea cu privire la asistența juridică internațională în materie penală nr.371 din 01.12.2006.

HOTĂRĂRILE și DECIZIILE CURȚII CONSTITUȚIONALE ale REPUBLICII MOLDOVA:

1. Hotărârea nr.3 din 24.01.2023 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 321 alin. (2) pct. 3) și alin. (4) din Codul de procedură penală (renunțarea inculpatului la dreptul de a fi prezent la ședința de judecată) (sesizarea nr. 129g/2022).
- 2.
3. Hotărârea nr. 31 din 23.09.2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 132⁹

- alin. (12) și alin. (15) din Codul de procedură penală (nimicirea informației interceptate și înregistrate) (sesizarea nr. 58g/2021).
4. Hotărârea nr. 12 din 06.04.2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 77, 81 și 315 din Codul de procedură penală (omisiunea includerii soțului ca succesor al părții vătămate sau al părții civile) (sesizarea nr. 151g/2020).
5. Hotărârea nr. 4 din 21.01.2021 pentru controlul constituționalității Legii nr. 234 din 16 decembrie 2020 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova.
6. Hotărârea Nr. 15 din 28.05.2020 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 191 alin. (2) din Codul de procedură penală (liberarea provizorie sub control judiciar [2]).
7. Hotărârea nr. 2 din 23.01.2020 privind excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții din articolul 6 pct. 11/1) din Codul de procedură penală (definiția noțiunii de „eroare gravă de fapt”).
8. Hotărârea Curții Constituționale nr.7 din 13.02.2001 pentru controlul constituționalității prevederilor art. 82 și art. 223 din Codul de procedură penală.
9. Hotărârea nr. 19 din 03.07.2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 178 alin. (3) din Codul de procedură penală (obligația de a nu părăsi țara).
10. Hotărârea nr. 40 din 21.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 232 alin. (2) și 308 alin. (4) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova (termenul depunerii demersului privind prelungirea arestului).
11. Hotărârea nr. 18 din 22.05.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Codul de procedură penală (intima convingere a judecătorului).
12. Hotărârea nr. 17 din 19.05.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 191 din Codul de procedură penală (liberarea provizorie sub control judiciar).
13. Hotărârea nr. 3 din 23.02.2016 privind excepția de neconstituționalitate a alineatelor (3), (5), (8) și (9) ale articolului 186 din Codul de procedură penală.
14. Hotărârea nr. 20 din 16.07.2013 privind controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 37 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003. Hotărârea CC nr. 5 din 17-03-2009 pentru controlul constituționalității prevederilor alin.(1) art. 326 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova.
15. Decizia nr. 17 din 28 februarie 2023 de inadmisibilitate a sesizării nr. 203g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 366 alineatul (3) din Codul de procedură penală (explicarea învinuirii de către procuror).
16. Decizia nr. 174 din 13 decembrie 2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 142g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 54 alin. (1) pct. 1) din Codul de procedură penală (incompatibilitatea procurorului de a participa succesiv la judecarea aceleiași cauze penale).
17. Decizia nr. 176 din 13 decembrie 2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 183g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 196 alin. (2) din Codul de procedură penală (contestarea măsurii preventive în fața unei instanțe superioare).
18. Decizia nr. 164 din 1 decembrie 2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 119g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 142 alin. (2) din Codul de procedură penală (competența instanței de a refuza efectuarea unei expertize suplimentare).
19. Decizia nr. 156 din 22 noiembrie 2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 118g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 372 alin. (1) din Codul de procedură penală (examinarea corpurilor delictive în ședința de judecată).
20. Decizia nr. 154 din 17 noiembrie 2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 153g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 302 alin. (2) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolul 106 alin. (2) din Codul penal.
21. Decizia nr. 150 din 17.11.2022 a sesizării nr. 76g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 191 alin. (32) din Codul de procedură penală.
22. Decizia nr. 144 din 27 octombrie 2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 107g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 186 alin. (6) din Codul de procedură penală (calcularea termenului arestului preventiv).

23. Decizia nr. 115 din 8 septembrie 2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 71g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 276 alin. (1) și 285 alin. (2) pct. 1) din Codul de procedură penală și a articolului 109 din Codul penal (efectele plângerii victimei sau a părții vătămate și efectele împăcării în procesul penal).
24. Decizia nr. 105 din 19 iulie 2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 112g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții din articolul 389 alin. (4) pct. 2) din Codul de procedură penală (sentința de condamnare în cazul aplicării amnistiei).
25. Decizia nr. 82 din 17.06.2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 27g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a textului „sau al expirării termenului de prescripție” din articolul 389 alin. (4) pct. 3) din Codul de procedură penală (sentința de condamnare fără stabilirea pedepsei în cazul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală).
26. Decizia nr. 71 din 26 mai 2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 58g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 188 alin. (7) din Codul de procedură penală (înlocuirea măsurii preventive în cazul nerespectării restricțiilor stabilite de către judecător).
27. Decizia nr.31 din 14.06.2016 de inadmisibilitate a sesizării nr. 68g/2016 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 331 alin. (1) și articolul 362 alin. (2) din Codul de procedură penală (asigurarea prezenței martorilor în ședința de judecată).
28. Decizia nr.50 din 31.05.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 59g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 326 alin. (1¹) din Codul penal și a unor prevederi din articolul 283 alin. (1) din Codul de procedură penală.
29. Decizia nr. 124 din 30.10.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 149g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 321 alin. (2) pct. 2) din Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2002.
30. Decizia nr.68 din 12.10.2016 de inadmisibilitate a sesizării nr. 118g/2016 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale art. 325 alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova (modificarea învinuirii în instanța de judecată).
31. Decizia nr. 123 din 25.11.2019 de inadmisibilitate a sesizării nr. 129g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 342 alineatele (2) și (3) din Codul de procedură penală (motivarea încheierii de refuz privind audierea martorilor apărării).
32. Decizia nr. 38 din 14.03.2019 de inadmisibilitate a sesizării nr. 50g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 342 alin. (2), 346 și 352 alin. (3) din Codul de procedură penală (invocarea nulității probelor la ședința preliminară).
33. Decizia nr. 9 din 27.01.2020 de inadmisibilitate a sesizării nr.197g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 347 alin. (3) din Codul de procedură penală.
34. Decizia nr.6 din 05.01.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 171g/2017 privind excepția de neconstituționalitate a art. 385 alin. (4) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova (reducerea pedepsei inculpatului drept compensare).

PRACTICA JUDICIARĂ:

1. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *despre aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației de procedură penală privind arestarea preventivă și arestarea la domiciliu*, Nr. 01 din 15 aprilie 2013.
2. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la unele chestiuni ce vizează participarea procurorului la judecarea cauzei penale*, Nr. 12 din 24.12.2012.
3. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la examinarea litigiilor privind repararea prejudiciului moral și material cauzat persoanelor deținute prin*

- violarea art. 3, 5, 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Nr. 8 din 24 decembrie 2012.
4. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție *cu privire la practica aplicării legislației pentru asigurarea dreptului la apărare a bănuitului, învinuitului, inculpatului și condamnatului în procedura penală*, Nr.11 din 24.12.2010.
 5. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție Nr. 23 din 12.12.2005 *cu privire la respectarea legislației în cazurile despre aplicarea, schimbarea, prelungirea și revocarea măsurilor de constrângere cu caracter medical*, modificată prin Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție, nr. 21, din 26.03.2018.
 6. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *privind sentința judecătorească*, Nr.5 din 19.06.2006
 7. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale*, Nr. 12 din 24.12.2012.
 8. Hotărârea Plenul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova Nr. 17 din 19 iunie 2000 *privind aplicarea în practica judiciară de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*.
 9. Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 38 *Cu privire la acțiunile procesuale care pot fi efectuate din momentul sesizării sau autosesizării organului competent pînă la declanșarea urmăririi penale*.
 10. Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 56 *Cu privire la aplicarea art. 109 CP și 276 CPP în cazurile împăcării părților*.
 11. Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 73 din 11 februarie 2015 *Cu privire la aplicarea sau prelungirea măsurii preventive sub formă de arest în privința condamnatului, care urmează a fi transferat sau, după caz, lăsat în izolatorul de urmărire penală pentru efectuarea unor acte procedural*.
 12. Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 94 din 28 noiembrie 2016 *Cu privire la aplicarea prevederilor din Codul de procedură penală care reglementează unele aspecte ce țin de reprezentarea în instanța judecătorească a inculpaților de către avocații aleși*.
 13. Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 37 *Cu privire la pronunțarea hotărârilor judecătorești în procesul penal*.

LITERATURA DE SPECIALITATE:

1. Barbăneagră Alexei, Berliba Viorel, Gurschi Constantin, Holban Vladimir, Popovici Tudor, Ulianovschi Gheorghe, Ulianovschi Xenofon, Ursu Nicolae, *Codul penal comentat și adnotat*, Editura CARTIER juridic, Chișinău, 2005.
2. Bârsan C., *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole, Vol I, II* - București, ed. All Beck, 2005.
3. Brînză Sergiu, Stati Vitalie, *Drept penal. Partea Specială. Vol.I*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015.
4. Brînză Sergiu, Ulianovschi Xenofon, Stati Vitalie, Țurcanu Ion, Grosu Vladimir, *Drept penal Vol. II*, Ediția a II-a, Ed. CARTIER, Chișinău, 2005;
5. Dolea I., Dm. Roman, I. Sedlețchi, T. Vizdoagă, V. Rotaru, A. Cerbu, S. Ursu, *Drept procesual penal*, - Chișinău, Cartea Juridică, 2009.
6. Dolea I., Roman D., T. Vizdoagă, V. Rotaru, A. Cerbu, S. Ursu, R. Botezatu, V. Șterbeț, E. Erjiu. *Codul de procedură penală. Comentariu*. - Chișinău, ed. Cartier juridic. 2005.
7. Dolea I., *Codul de procedură penală al Republicii Moldova (Comentariu aplicativ)* -

- Chișinău: Cartea Juridică, 2020.
8. Modele de acte procedurale în procesul penal - Chișinău, 2014.
 9. Poalelungi Mihai, Dolea Igor, Vîzdoagă Tatiana, Manualul judecătorului pentru cauze penale, Chișinău, Tipografia Centrală, 2013.
 10. Poalelungi M., Sârcu D., Dorul O., Nica A., Grimalschi L., Splavnic S. *Convenția Europeană a Drepturilor Omului* Comentariu asupra hotărârilor CtEDO versus Republica Moldova. Concluzii și recomandări- Chișinău, 2017.
 11. Mole Nuala, Harby Catarina, *Dreptul la un proces echitabil. Ghid privind punerea în aplicare a articolului 6 al Convenției europene pentru Drepturile Omului* - Chișinău, 2003.
 12. Ulianovschi Gh., Popescu D., Puica V., Boteatu R., Șterbeț V., Dolea Ig., *Ghid cu privire la aplicarea pedepsei*, Chișinău, Tipografia Sirius, 2015.
 13. Vizdoagă T., Roman D., ș.a. , *Drept procesual penal, Suport de curs* - Chișinău, 2008.
 14. www.justice.gov.md
 15. www.csj.md
 16. www.constcourt.md
 17. <http://hudoc.echr.coe.int>

Directive UE:

1. Directiva (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale.
2. Directiva 2013/48/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate.
3. Directiva 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale.
4. Directiva 2010/64/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 octombrie 2010 privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale.
5. Directiva (UE) 2016/1919 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind asistența juridică gratuită pentru persoanele suspectate și persoanele acuzate în cadrul procedurilor penale și pentru persoanele căutate în cadrul procedurilor privind mandatul european de arestare.
6. Directiva (UE) 2016/800 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale.